

Κριτικά σημειώματα

Αγλαΐας Ρομπόκου - Καραγιάννη: Το δημογραφικό ως το θεμελιώδες κοινωνικό πρόβλημα της Ελλάδος. Προβληματισμοί στο Άρθρο 21 του Συντάγματος, εκδ. Εριφύλη, 2000.

Με τη νέα, ενδιαφέρουσα μονογραφία της, η κ. Αγλαΐα Ρομπόκου-Καραγιάννη, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου, θίγει ένα επίκαιρο και ιδιαίτερα οξύ πρόβλημα της νεοελληνικής κοινωνίας: το Δημογραφικό.

Το βιβλίο αυτό, είναι από τα ελάχιστα συναφή πονήματα και συνδέει με πρωτότυπο και επιστημονικό τρόπο, την νομική με την κοινωνική και την οικονομική διάσταση του θέματος.

Η μονογραφία, περιλαμβάνει: Προλογικό σημείωμα, Εισαγωγή, δύο Μέρη Συμπερασματικές σκέψεις και προτάσεις, Βιβλιογραφία, καθώς και δύο Παραρτήματα με την νομοθεσία και τους δημογραφικούς πίνακες. Στο προλογικό σημείωμα η συγγραφέας αναφέρει, ότι ερέθισμα για την εκπόνηση της μελέτης αυτής, ήταν η σύνδεση του καιριού δημογραφικού ζητήματος, με τα κοινωνικά δικαιώματα, που κατοχυρώνονται στο άρθρο 21 του Συντάγματος και αφορούν στην οικογένεια, στην μητρότητα και στην παιδική ηλικία.

Στην Εισαγωγή, υπογραμμίζεται, ότι το Σύνταγμα ως θεμελιώδης νόμος του Κράτους αποτυπώνει τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής του, ενώ παράλληλα πρέπει να σχεδιάζει πολιτικές, που σκοπεύουν στην αποτελεσματική ρύθμιση καιριών εθνικών ή κοινωνικών προβλημάτων. Τα κοινωνικά δικαιώματα, που κατοχυρώνονται στο συνταγματικό κείμενο έχουν πολύ μεγάλη νομική, πολιτική και κοινωνική αξία και αποβλέπουν στην ικανοποίηση της αρχής της ουσιαστικής ισότητας, ειδικότερα με την προστασία ορισμένων κατηγοριών πολιτών, που χρήζουν ειδικής φροντίδας εκ μέρους του Κράτους. Το δημογραφικό πρόβλημα ανήκει στην κατηγορία των θεμάτων, που για την επίλυσή του χρειάζεται να ασκηθεί κοινωνική πολιτική.

Το Α' Μέρος έχει ως τίτλο: Οικογένεια, κοινωνική πρόνοια και πληθυσμός. Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στην νομική φύση των κοινωνικών δικαιωμάτων. Στο δεύτερο κεφάλαιο, με τίτλο: Το άρθρο 21 του ισχύοντος ελληνικού Συντάγματος, ερμηνεύεται και αναλύεται με ιδιαίτερη επιμέλεια και σαφήνεια το σχετικό άρθρο. Σημαντική είναι η παράθεση της σχετικής νομοθεσίας, όπου και υπογραμμίζεται, ότι αυτή είναι διάσπαρτη και αποσπασματική, δημιουργεί ανισότητες και δεν είναι επαρκής για τις υπάρχουσες ανάγκες. Επίσης, παρατίθενται αποφάσεις του Α.Π. και του Σ.Τ.Ε. για τα οικογενειακά επιδόματα, που πρέπει να δίδονται εξ ίσου και στους δύο συζύγους. Στο κεφάλαιο αυτό αναλύεται επίσης, η κοινωνική πρόνοια (άρθ. 21 παρ. 2) ως αυτοτελές κοινωνικό δικαίωμα, και η σύνδεσή του με το δημογραφικό, η υποχρέωση του κράτους για την προστασία της υγείας των πολιτών (άρθ. 21 παρ. 3), καθώς και το δικαίωμα στην κατοικία (άρθ. 21 παρ. 4). Στο τέλος του Α' Μέρους γίνεται αναφορά στην δημογραφική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Β' Μέρος έχει ως τίτλο: Υπογεννητικότητα και δημογραφική γήρανση Περιλαμβάνει τα εξής: Α. Η δημογραφική κατάσταση του ελληνικού πληθυσμού. Β. Γενετική και οικογενειακός προγραμματισμός. Γ. Η άμβλωση. Δ. Το Πόρισμα της Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής για το δημογραφικό πρόβλημα. Ε. Η Αναθεωρητική Βουλή του 1998, που πρότεινε τη συνταγματική ρύθμιση του δημογραφικού ζητήματος.

Τέλος, στις συμπερασματικές σκέψεις τονίζεται η ανάγκη της εφαρμογής ολοκληρωμένης δημογραφικής πολιτικής. Αξιόλογη κρίνεται επίσης η πρόταση της συγγραφέως για την επεξεργασία ενός ενιαίου «κώδικα» για την προστασία της οικογένειας, της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας. Η μελέτη περιλαμβάνει ευρεία ελληνική και ξένη βιβλιογραφία.